

ДЕКАДА МІСІЙНОСТІ

Інструкції для священників

*Від Вознесіння Господнього
до Зіслання Святого Духа*

ДЕКАДА МІСІЙНОСТІ

Інструкції для священників

*Від Вознесіння Господнього
до Зіслання Святого Духа*

Львів · 2015

Видання Ради з питань євангелізації
при Главі УГКЦ

Текст підготували:

владика Йосафат (Мошчич),
голова Ради з питань євангелізації при Главі УГКЦ

отець Андрій Онuferко,
*виконавчий секретар Робочої групи
щодо реалізації стратегічного розвитку УГКЦ
на період до 2020 року*

отець д-р Юрій Щурко,
член Ради з питань євангелізації при Главі УГКЦ

Літературна редакція
Ірини Голоти

*На обкладинці ікона «Зіслання Святого Духа»
(іконописець ієрм. Дам'ян Хіґенс,
Семінарія Святого Духа, Оттава, Канада)*

Графіка Олени Гижі

Загальний огляд ДЕКАДИ МІСІЙНОСТІ для священників-душпастирів

МЕТА

*Ідіть, отже, і зробіть учнями всі народи:
християчи їх в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа.*

Мт. 28, 19

ПІД ЧАС ДЕКАДИ МІСІЙНОСТІ, В ОЧІКУВАННІ
П'ЯТДЕСЯТНИЦІ, ПРОСИТИ СВЯТОГО ДУХА:

Розпалити в нас дар віри,
який ми отримали в таїнстві Хрещення;
зробити нас здатними ділитися вірою
з ближніми;
допомогти нам нести у світ радість Євангелія,
Добру Новину спасіння в Христі;
щоб ми стали як учні Христові, місіонерами,
проголошуючи світові милосердну Божу любов.

НАГОЛОС

Беручи активну участь у духовних заходах Декади місійності, ми покликані наново відкрити і збагнути, що наші парафіяльні спільноти та сім'ї (домашні церкви) є за своєю природою

місійними. Усвідомлення цього впливає з дару святого таїнства Хрещення, завдяки якому ми взяли на себе зобов'язання вірити, жити, служити і ділитися досвідом своєї віри у Христа, – ділитися не тільки зі своїми рідними, а й з усіма ближніми там, де перебуваємо. Наша місія у світі – проголошувати Ісуса нашим Спасителем, поширюючи Боже Царство.

ФУНДАМЕНТ МЕТОДОЛОГІЇ

Головна дійова особа Декади місійності – це **Святий Дух, який діє потужно, торкаючись людських сердець і наvertsаючи їх. А священник є знаряддям у Божих руках.** Тому в цей особливий час кожен душпастир повинен дозволити Богові діяти через своє священниче служіння, а саме:

- спонукати наших вірних брати активну участь у житті парафії;
- заохотити мирян бути відкритими та ділитися власним досвідом життя у вірі;
- молитовно і діяльно очікувати П'ятдесятниці – через відновлення у вірних благодаті святих таїнств Хрещення і Миропомазання;
- наново відкрити силу, красу та зобов'язання, які з цього випливають, – нести Добру Новину спасіння у світ, поширюючи Царство Боже.

Місійний дух полягає в тому, що християнин передусім сам глибоко переживає:

- Благовість Євангелія – Добру Новину спасіння в Христі;
- любов Бога та Його присутність у власному житті;
- велику радість і потребу ділитися цим із ближніми та в діяльний спосіб нести життя у вірі спраглому й потребуючому світові.

ПРАКТИЧНІ МЕТОДОЛОГІЧНІ ВКАЗІВКИ

- **Повісити заздалегідь (принаймні за два тижні) на парафіяльну дошку оголошень плакат про Декаду місійності, що додається до Інструкції для священників, або ж підготований на основі програми Декади розклад парафіяльних богослужінь, назву і тему кожного дня.** Усіляко заохочувати вірних до участі в Декаді, особливо через розповсюдження серед вірних «Путівника Декади місійності», який має бути в кожному домі.
- **Серйозно поставитися як до підготовки зазначених проповідей, так і до святкування кожного дня Декади.** Знаючи своїх парафіян, подбати, щоб вони з радістю відкривалися до інших, щоб разом, усією парафіяльною спільнотою свідчили світові про власне щоденне життя у вірі в Христа – нашого Спасителя і Господа.
- Якщо через певні обставини неможливо провести Декаду серед тижня або **якщо деякі парафіяни не зможуть взяти в ній участі, потрібно їм пояснити, як провести Декаду місійності в колі сім'ї:** щодня знайти час (5 хв) для спільного молитовного читання «Путівника Декади місійності» (Слово Боже, Роздуми, Слово митрополита Андрія, Молитва) та роздумів про виконання місійного завдання. Інша можливість: провести Декаду в молитовному колі декількох родин, наприклад разом із сусідами.
- Для особистих роздумів та під час наук у рамках Декади місійності використати **тексти про місію Церкви та місійність парафіяльної спільноти**, які вміщені в **додатках** наприкінці книжки.

ЄВАНГЕЛІЄ ВІД ІВАНА

Євангеліє від Івана – один з улюблених для багатьох людей текстів Нового Завіту. Це Євангеліє просте і найбільш доступне, незважаючи на глибину його змісту. Відчуваємо, що автор був близьким другом Ісуса: усе своє довге життя він пригадував, обдумував, переживав все сказане і зроблене нашим Спасителем, молився про розуміння цього, вдивлявся в кожную дрібницю і старався допомогти іншим зрозуміти всі аспекти Його місії. Скільки ж людей протягом століть саме в цьому Євангелії знаходили живого Ісуса! Їхнє життя наповнювалося теплом, світлом, надією. Важливо, щоб Євангеліє від Івана, як одну з видатних книг людства, читали не тільки богослови, а й кожен, хто хоче зрозуміти Божу любов до людського роду.

Це унікальне свідчення про Ісуса, яке доповнює перші три так звані синоптичні Євангелія (Матея, Марка і Луки), відкриває перед нами здійснення Божественного задуму: предвічне Слово, котре перебувало в Отці, Син Божий стає Сином Чоловічим і довгоочікуваним Месією. Він, даруючи нам самого себе, водночас дарує спасіння – життя вічне. Будучи Другою Особою Пресвятої Тройці, Він прийняв людську природу. Іван показує, що Ісус – повністю Бог і водночас повністю людина. Хоча Христос зодягнувся в повноту людської природи і прожив людське життя, Він ніколи не переставав бути вічним Богом, Творцем всесвіту, сполучною силою, яка об'єднує все суще, і джерелом вічного життя. Ця істина про Ісуса є основою всякої істини. Якщо ми не можемо чи не хочемо повірити в це, у нас не вистачить сил, щоб довірити Йому нашу вічну долю.

Святий Іван радісно проголошує, що – на противагу до речей, які наповнюють наше життя, але проминають – Ісус

є той «Хто Є»: саме такими словами Бог вперше представився Мойсеєві в Старому Завіті (Вих. 3, 14). Цей надзвичайно важливий вислів Христа «Я Є» Іван повторює близько 150 разів, сім із яких особливим чином вказують на повноту життя, котру отримуємо в Ісусі та через Нього: бо тільки Він Є Істинний Хліб Життя (6, 35), котрий може заспокоїти наш внутрішній голод; тільки Він Є Істинне Світло (9, 5) серед темряви цього світу; тільки Він Є Дверима (10, 7), котрі ведуть до вічного життя; і тільки Він Є правдивим Добрим Пастирем (10, 11), який нас туди провадить, – бо тільки Він водночас Є Дорогою, Правдою і Життям (14, 6). Урешті, тільки Він Є Правда Виноградина (15, 1), з котрої можемо черпати силу Життя. І навіть якщо ми помremo, Він єдиний Є Воскресіння і Життя (11, 25).

Іван засвідчує, що хоча після свого славного воскресіння Ісус завжди невидимо перебуває з нами, Він також залишив нам Утішителя, котрий впродовж історії провадить Церкву та наводить її на всяку правду (3, 5–8; 7, 37–39; глави 14–16).

Це Євангеліє Церква щоразу урочисто проголошує нам, щоб ми, роздумуючи над унікальними знаками присутності Ісуса в історії, зростали в любові та довірі до Нього і мали Життя в Його ім'я (пор. Ів. 20, 30–31).

ДЕКАДА МІСІЙНОСТІ

Вступ. Четвер

ВОЗНЕСІННЯ ГОСПОДА НАШОГО ІСУСА ХРИСТА

Запрошення

У цей урочистий день великого свята Вознесіння ГНІХ заохочуємо всіх вас відгукнутися на запрошення Блаженнішого Святослава пуститися разом у паломництво до празника П'ятдесятниці. Роздумуватимемо всією парафіяльною спільнотою впродовж наступних десяти днів над щоденними читаннями на Літургії Євангелія від святого Івана. Теми, на які звертає нашу увагу святий Іван, допоможуть нам краще відповісти на заклик нашого Глави і Отця щодо поширення Христової благовісті у світі кожному, хто прагне Божого слова.

*Перший день. П'ятниця
Євангеліє від Івана 14, 1–11*

ІСУС – ДОРОГА, ПРАВДА І ЖИТТЯ

1. Хай не тривожиться серце ваше! Віруйте в Бога, віруйте й у мене. 2. В домі Отця мого багато жител. Коли б не так, то я сказав би вам; іду бо наготовити вам місце. 3. І коли відійду і вам місце споготую, то повернуся і вас до себе візьму, щоб і ви були там, де я. 4. Куди ж я йду – ви знаєте путь». 5. «Господи, – каже до нього Тома, – не знаємо, куди ти йдеш. І як нам знати тую путь?» 6. Ісус до нього: «Я – путь, істина і життя! Ніхто не приходить до Отця, як тільки через мене. 7. Якщо б ви мене пізнали, то й Отця мого пізнали б. Відтепер знаєте його і бачили». 8. А Филип йому: «Господи, покажи нам Отця, і вистачить для нас». 9. «Скільки часу я з вами, – каже Ісус до нього, – а ти мене не знаєш, Филипе? Хто мене бачив, той бачив Отця...»

Роздуми

Ісус є Дорогою, єдиним зв'язком між Богом і людиною, небом і землею. Дехто може заперечити, мовляв, така дорога є надто вузькою. Насправді вона достатньо широка, щоб нею

міг пройти весь світ, якщо тільки вирішить її вибрати. Ісус є Повнотою Правди, оскільки об'являє всю правду про Бога і своїм приходом у світ показує, що Господь здійснює обіцяне. Він є Життям, тому що вічно бере участь у божественному житті Отця і тому що благодаттю дарує можливість нам брати участь у цьому божественному житті. Як Життя, Ісус з'єднує своє божественне життя з нашим і тепер, і у вічності. Мета нашого життя – бути з Богом-Отцем. А Ісус Христос – єдиний шлях до її досягнення.

Коментар

У кожному Євангелії можна прочитати про Тайну вечерю, однак найбагатший і найширший її опис подає євангеліст Іван, присвятивши цьому чотири глави (13–17). У період між Вознесінням і Зісланням Святого Духа наша Церква бере більшість євангельських читань саме з цих глав. У розповіді євангеліста Івана під час Тайної вечері Ісус довго пояснює учням, що Він відходить, але не покидає їх, що робить це для їхнього блага, не забуде їх і в домі Отця. Після Вознесіння ці слова читаються так, немовби це заповіт нашого Господа. Він іде, але залишає нам своє слово підбадьорення, запевняє нас, що все буде гаразд.

Нинішнє читання починається словами «Хай не тривожиться серце ваше! Віруйте в Бога...» Господь знає, що учням буде страшно без Нього. Однак Він не просто каже їм, щоб не боялися, а пояснює, на чому вони повинні базувати свою відвагу і впевненість, – на вірі в Бога. Господь Бог є для нас скелею і опорою, а всі інші види безпеки скоріше чи пізніше розчаровують. Водночас треба покладатися на Того, кого послав Отець: «Віруйте й у мене!» Христос знає, що для учнів настануть хвилини випробування і сумніву, і тому Він вже їх готує до цього. Ісус немовби каже: «Довіряйте мені і все буде добре!»

Відтак Господь говорить, що Він відходить до Отця для того, аби в Його домі підготувати місце для них; що Він повернеться і візьме їх, щоб вони були там, де Він. Ісус запевняє своїх учнів, що вони вже знають дорогу до Отця, треба лише над цим подумати: «Куди ж я йду – ви знаєте путь». Дорога до Отця є очевидною, але вони поки її не розуміють. Святий апостол Тома озвучує сумніви, які, можливо, нуртували в серцях інших апостолів: «Господи... не знаємо, куди ти йдеш. І як нам знати твою путь?»

Можемо собі уявити картину, як Христос, Божественний Учитель, терпеливо пояснює учням те, що вони вже повинні знати: Він – Дорога, Правда і Життя. Усе, що вони до того пережили, усі слова, які чули, усі діла, які бачили, – було для того, щоб вони зрозуміли, що дорога до Бога-Отця це не якісь позначки на географічній карті, не сукупність законів і правил, а це сам Христос: «Ніхто не приходить до Отця, як тільки через мене». Що більше, Ісус пояснює: хто пізнав Ісуса – вже пізнав Отця.

Чомусь цього ще учні ніяк не можуть зрозуміти, як бачимо зі слів святого апостола Филипа: «Господи, покажи нам Отця, і вистачить для нас». Божественний Учитель поводить-ся як терпеливий батько, який у відповідь на нерозуміння своєї дитини ще раз пояснює: «Скільки часу я з вами... а ти мене не знаєш, Филипе? Хто мене бачив, той бачив Отця. Як же ти говориш: Покажи нам Отця?» Слова «хто мене бачив, той бачив Отця» – це мова живої ікони. Отець об'являє нам свою доброту і любов через Ісуса Христа. Якщо слова Ісуса нам деколи зрозуміти важко, то Його діла доброти і любові легші для сприйняття: «Тож вірте мені, що я в Отці й Отець у мені. А коли ні, то з-за самих діл вірте».

У цьому пізнаємо глибше значення Христових слів: «Я – путь, істина і життя». Він є не шляхом, який веде до правди і життя, а Дорогою, яка є Правдою і Життям! Євангелист Іван

вже в першій главі говорить, що Ісус Є «повний благодаті і істини» (1, 14) та що благодать і істина дається тільки «через Ісуса Христа» (1, 17). Та яка це благодать, яка це правда? Божий план спасіння людства довершується в Христі Ісусі, а Божа благодать дана тільки через пізнання Ісуса та через нашу зустрічі з Ним. Ця зустріч з Господом дарує справжнє життя, не те життя, яке закінчується з нашим останнім подихом, а яке триває вічно. У цьому наше спасіння, у цьому Божий дар для нас.

Отже, у ці місійні дні стараймося поглибити свою віру в Господа Ісуса. Намагаймося стати не такими учнями, які перебувають з Ісусом, але не розуміють значення цього дару. Розпізнаймо всі Божі ласки і всю Його доброту до нас і ділімося ними з іншими. Христос – наша дорога до Бога-Отця. Він бажає нам лише добра – це єдина істина, яку треба нам розуміти. Ми покликані жити інакше, ніж ті, що не знають Христа, бо в Ньому маємо життя вічне.

Урочисте святкування першого дня Декади

Усією парафіяльною спільнотою після Святої Літургії (або ввечері, після молебню/акафіста) та вищеподаної короткої проповіді проведемо перший день Декади місійності в спільному молитовному читанні всіх частин дня з «**Путівника Декади місійності**», роблячи наголос на виконанні щоденного місійного завдання.

*Другий день. Субота
Євангеліє від Івана 14, 10–21*

СВЯТИЙ ДУХ – УТІШИТЕЛЬ

10. Невже не віруєш, що я в Отці, а Отець у мені? Слова, які проказую до вас, не від себе проказую. Отець, який перебуває в мені, – він творить діла. 11. Тож вірте мені, що я в Отці, й Отець у мені. А коли ні, то з-за самих діл вірте. 12. Істинно, істинно говорю вам: Хто в мене вірує, той так само діла робитиме, що їх я роблю. А й більші від них робитиме, – бо я вже йду до Отця мого. 13. І все, що попросите в моє ім'я, те вчиню, щоб Отець у Сині прославився... 15. Якщо любите ви мене, то мої заповіді берегтимете. 16. І проситиму я Отця, і дасть він вам іншого Утішителя, щоб з вами був повіки, 17. Духа істини, якого світ не може сприйняти, бо не бачить його і не знає. Ви ж його знаєте; бо перебуває він з вами, і буде в вас. 18. Не полишу вас сиротами; я прийду до вас. 19. Ще трохи, і світ мене вже не побачить. Ви ж мене побачите, бо я живу, і ви будете жити. 20. І визнаєте того дня, що я в моєму Отці, і що ви в мені, а я в вас. 21. Той, у кого мої заповіді, і хто їх береже, той мене любить. Хто ж мене любить, того мій Отець полюбить, і я того полюблю і йому об'явлю себе».

Роздуми

Ісус Христос закликає нас діяти так, як Він діяв, і чинити, як Він чинив. Це видається нам не можливим, але для цього Він дає нам особливий дар – свого Святого Духа, який перебуває в кожному з нас. Відходячи з цього світу, Ісус готує своїх учнів, зокрема й нас, до тяжких часів і випробувань. Він обіцяє, що не залишить нас сиротами, а пошле Утішителя, який підтримає нас і трудитиметься для нас та разом із нами. Христос запевняє, що Святий Дух нас ніколи не покине (14, 16) та вестиме до істини (14, 17), якої світ не приймає (14, 17); Він буде жити з нами і в нас (14, 17), навчить нас (14, 26) та нагадає нам слова Ісуса (14, 26; 26). В іншому місці Ісус каже про Святого Духа: Він є джерело істини (15, 26), відкриває нам нашу гріховність і показує шлях до праведності, а також переконує в неминучості Божого суду (16, 8); дає бачити майбутнє (16, 13) та відкриває славу Христа (16, 14). Святий Дух діяв серед людей від початку світу, але з дня П'ятдесятниці (Ді. 2) почав жити і діяти в усіх віруючих.

Коментар

Нинішнє євангельське читання є продовженням учорашнього. Ісус підкреслює свою єдність з Отцем. Він пояснює, що всі Його слова і діла від Отця та що його учні будуть чинити такі самі діла і проголошувати Його слово. Яким чином вони це робитимуть? Силою і діянням Святого Духа. Цей Дух, даний Отцем, є «Духом істини», який скеровує нас до правди. Цей Дух є «Утішителем», який допомагає нам у всіх викликах і випробуваннях.

Насамперед Ісус обіцяє, що все, що Його учні проситимуть в Його ім'я, буде здійснене. Яка це велика сила молитви,

що Господь Бог готовий виконати те, що ми просимо! Звісно, якщо ми проситимемо чогось, що суперечить Божій волі чи знеславлює нашого Небесного Отця, наша просьба не буде задоволена. Але якщо прохання «в ім'я Ісуса» узгоджується з Божим планом спасіння людства, Господь це здійснить. Тому кожна наша молитва повинна впливати з великої надії на Божу доброту і любов, а також «скріплюватися» праведним життям та додержанням Божих Заповідей: «Якщо любите ви мене, то мої заповіді березтимете». Іншими словами, наш Творець вислуховує наші молитви, якщо ми слухняні стосовно Нього, особливо якщо дотримуємося Його Заповіді любові до Бога і ближнього.

Відтак Ісус об'являє своїм учням, за що саме Він молиться: за те, щоб Святий Дух перебував із ними повіки. Грецьке слово «Параклітос», яке вжите на означення Святого Духа, має широке значення. Уміщує в собі і допомогу, і пораду, і захист, а тому часто перекладається як «Утішитель» або як «Помічник-Заступник». Але й цього замало. Святий Дух не є якою сторонньою особою, яка приходить нам на допомогу. Він вселяється в нас, дає нам, Христовим учням, силу та енергію, щоб ми могли робити все як треба, жити по-божому, свідчити світові про любов Ісуса. Не дивно, отже, що це слово про «Утішителя», «Духа істини» йде відразу після згадки про любов. Дар Духа є не тільки виявом Божої любові до нас, а й джерелом любові в нас для здійснення того, до чого покликані Христові учні.

Цікаво, що Господь обіцяє «іншого» Утішителя. Бо першим Утішителем є сам Ісус, якого світ міг бачити, але не повірив у Нього. Так само, твердить Христос, буде зі Святим Духом, «якого світ не може сприйняти, бо не бачить його і не знає». У тому відмінність між Христовими учнями і світом: «Ви ж його знаєте; бо перебуває він з вами, і буде в вас». Що більше, Божественний Учитель пояснює, що через Святого Духа Він

буде надалі присутній для своїх учнів: «Не полишу вас сиротами; я прийду до вас. Ще трохи, і світ мене вже не побачить. Ви ж мене побачите, бо я живу, і ви будете жити».

Євангелист Іван, пишучи своє Євангеліє наприкінці «апостольських часів», коли вже повмирали майже всі свідки життя Ісуса, пояснює, як Христос далі діятиме в житті Церкви – через Святого Духа. Утішитель навчатиме учнів усього того, що вони повинні знати: «Той навчить вас усього і все вам нагадає, що я сказав вам» (14, 26). Він буде сам свідчити про Христа і замість Нього: «Він і свідчитиме за мене» (15, 26); дозволить, щоб Христові учні всіх віків були свідками Христа: «Та й ви свідчитимете: ви бо зо мною від початку» (15, 27).

Отже, Святий Дух це «Утішитель», який розраджує і підтримує перед усіма життєвими викликами. Він є також «Помічником-Заступником», який після відходу Ісуса Христа дає сили витримати ненависть цього світу, пережити кожне переслідування, перемогти невірство, з яким зіштовхується Церква в кожному поколінні. А на Страшному суді Він виступить «адвокатом», на якого може розраховувати кожний Христовий учень, котрий береже Божі Заповіді та живе Христовою любов'ю. Для такого учня Останній суд не буде «страшним», бо: «Хто ж мене любить, того мій Отець полюбить, і я того полюблю і йому об'явлю себе».

У ці місійні дні, коли ми готуємося до Святої П'ятдесятниці, звернімо особливу увагу на дію Святого Духа в житті Церкви та власному житті. Пригадаймо собі, що бути християнином означає жити в Божій любові, тобто давати свідчення своїм життям і дотримуватися Христових Заповідей. Не біймося викликів цього життя, а покладаймося на Духа Утішителя, бо через Нього Господь наш Ісус Христос завжди присутній, завжди з нами. Іншої потіхи не треба очікувати, іншої розради не треба шукати.

Урочисте святкування другого дня Декади

Усією парафіяльною спільнотою після Святої Літургії (або ввечері, після молебню/акафіста) та вищеподаної короткої проповіді проведемо другий день Декади місіїності в спільному молитовному читанні всіх частин дня з **«Путівника Декади місіїності»**, роблячи наголос на виконанні щоденного місійного завдання.

*Третій день. Неділя Святих Отців
Євангеліє від Івана 17, 1–13*

АРХИЄРЕЙСЬКА МОЛИТВА ІСУСА ЗА НАС

1. Отак мовив Ісус, а підвівши очі свої до неба, проказав: «Отче, прийшла година! Прослав свого Сина, щоб Син твій тебе прославив, 2. згідно з владою, що її ти дав йому над усяким тілом: дарувати життя вічне тим, яких ти передав йому. 3. А вічне життя у тому, щоб вони спізнали тебе, єдиного, істинного Бога, і тобою посланого – Ісуса Христа. 4. Я тебе на землі прославив, виконавши те діло, яке ти дав мені до виконання. 5. Тепер же прослав мене, Отче, у себе славою тією, що її я мав у тебе перед тим, як постав світ! 6. Я об'явив твоє ім'я людям, яких ти від світу передав мені. Вони були твої, ти ж передав мені їх, і зберегли вони слово твоє. 7. Нині збагнули вони, що все, тобою дане мені – від тебе; 8. слова бо, тобою мені дані, я їм дав, і сприйняли вони їх... 9. Молю ж за них: не за світ молю, лише за тих, яких ти передав мені... 11. Я вже більш не у світі, а вони у світі... Заради імені твого бережи їх... щоб були одно, як ми! 12. Бувши з ними у світі, я беріг їх у твоє ім'я; тих, яких

ти передав мені, я їх стеріг, і ніхто з них не пропав, лише син загибелі, щоб збулося Писання. 13. Тепер же іду до тебе, і кажу те, у світі будучи, щоб вони радощів моїх мали у собі вщерть.

Роздуми

Наприкінці Тайної вечери Ісус промовляє довгу молитву до Отця, у котрій Він молиться за себе (15), за своїх учнів (6–19) і за тих, хто в майбутньому повірить у Євангеліє через їхню проповідь, тобто за нас (20–26). У неділю після Вознесення цей текст читається немовби як заповіт нашого Господа. Ісус просить Отця прославити Його, посадити поруч із собою – на те місце, яке Він мав ще перед створенням світу... Ті діла, які Отець доручив Йому, Він вже зробив, слова, котрі треба було сказати, сказано. Усе, що Отець Йому довірив, Він відкрив своїм вибраним учням. Отже, Господь молиться за учнів, щоб вони Його слова передавали далі, щоб продовжували Його діла. Ісус знає, яка небезпека їм загрожує. Світ зненавидить їх, як ненавидів Його самого, буде їх переслідувати і мучити. Вони не належать світові, але будуть послані у світ і саме тому потребують захисту з боку Святого Духа, джерела єдності, радості й любові.

Коментар

Під час Тайної вечери, даючи своїм учням останні настанови (13–17), Ісус підносить довгу молитву до Отця (уся 17-та глава), котру сьогодні часто називають Архиєрейською молитвою. У цій молитві можна виділити три головні теми: Ісус молиться за себе (вірші 15), за своїх теперішніх учнів (6–19) і за тих, котрі в майбутньому повірять в Євангеліє через проповідь учнів, і за їх єдність (20–26). Отже, в останній частині молитви Христос молиться за всіх майбутніх християн, зо-

крема за нас, і за нашу єдність. Над цією частиною молитви ми поміркуюємо в п'ятницю, а сьогодні звернемо увагу першу і другу теми цієї молитви.

Ісус молиться передусім за себе, щоб Він міг виконати те, для чого був посланий, і тим приніс славу Отцеві, даруючи нам життя вічне. Служіння Ісуса на землі завершується, але Він ще повинен пройти через величезне й болісне випробування, яке чекає на Нього цієї ночі і наступного дня. Однак ті діла, які Отець доручив Ісусові, Він вже зробив, слова, котрі треба було сказати, вже сказані. Усе, що було покладено на Нього, Він відкрив своїм вибраним учням. Це привід для радості й прославлення, і на цьому побудоване прохання за учнів. Ісус просить Отця вознести Його, прославити, посадити поруч із Ним – на те місце, яке, згідно з єврейською традицією, повинен зайняти Месія, Син Чоловічий, істинний Цар. Месія, за словами псалмів, буде правити царством від моря до моря, від річки до країв землі (пор. Пс. 72, 8). Іншими словами, Він буде Правителем всесвіту.

Коли Месія посяде своє місце, вознісшись, почнеться майбутній вік, який передбачали ізраїльські пророки, про який навчали давні мудреці, і тоді настане кінець нинішнього віку. Прийде нове життя, нова якість життя: вічне життя відрізняється від звичайного не тільки тривалістю, а і якістю. Життя майбутнього віку є чимось більшим, ніж обіцяне нам посмертне існування.

Новий вид життя народжується у світі в Ісусі і через Ісуса. Коли Христос завершить свою перемогу над самою смертю, усі, котрі повірять у Нього і зрозуміють, що Він дійсно «вийшов від Отця», скуштують вічного життя вже в цьому, теперішньому житті. Це також одна з головних тем Євангелія (пор. 3, 16; 5, 24).

Ісус взиває до Отця, бо знає, яка небезпека загрожує Його учням. Світ зненавидить їх, як ненавидить Його самого, буде

їх переслідувати та мучити. Вони не належать світові, але будуть послані у світ і саме тому потребують захисту. Ось про що ця молитва.

Ця частина глави починається описом Ісусових «своїх»: вони даровані Христові Отцем, тому Він повертає їх під надійну опіку Отця. Ми належимо до «своїх» Ісуса: живемо поки що «у світі», але ми відмінні від світу, покликані бути новим народом, очищеним словом Христової благовісті (пор. 15, 3).

Поки тривало земне служіння Ісуса, Він настановляв своїх учнів, вчив, керував ними і наглядав за ними, як пастух за вівцями. Добрий Пастир із гіркотою говорив про втрату навіть однієї вівці. Тепер, відходячи з цього світу, Ісус довіряє Отцеві своїх учнів, а властиво, віддає їх Йому [Отцю], бо вони Його були від початку. Це залишається посланництвом Ісуса до кінця віку – віддати Отцеві все, щоб Він прославився своїм створінням. Таке «передавання» здійснюється в кожному поколінні, значить, і в нашому. Тому Божественна Літургія знову й знову закликає: «Самі себе, і один одного, і все життя наше Христу-Богові віддаймо».

У ці місійні дні постараймося усвідомити, що все в нашому житті повинно відбуватися на Божу славу. А прославляється Отець у нас і через нас, коли ми говоримо і поводимося так, щоб Ісус міг упізнати в нас «своїх». Він не бажає загибелі жодної людини, а кличе кожного до життя вічного.

Урочисте святкування третього дня Декади

Усією парафіяльною спільнотою після Святої Літургії (або ввечері, після молебню/акафіста) та вищеподаної короткої проповіді проведемо третій день Декади місійності в спільному молитовному читанні всіх частин дня з **«Путівника Декади місійності»**, роблячи наголос на виконанні щоденного місійного завдання.

Четвертий день. Понеділок
Євангеліє від Івана 14, 27–15, 7

ІСУС – ПОДАТЕЛЬ МИРУ ТА ПРАВДИВА ВИНОГРАДИНА

27. Мир залишаю вам, мій мир даю вам; не так, як світ дає, даю вам його. Хай не тривожиться серце ваше, і не страхається! 28. Ви бо чули, що сказав я вам: Відходжу і до вас повернуся. Коли б ви мене любили, то зраділи б, що я до Отця йду: Отець бо більший, ніж я. 29. Нині сказав я вам те, – перед тим, як воно настане, – щоб, коли настане, – увірували ви. 30. Небагато говоритиму вже з вами, надходить бо князь світу цього. Щоправда, у мені не має він нічого. 31. Але щоб світ знав, що я Отця люблю, то так, як Отець мені заповідав, я і чиню. Уставайте ж, ідімо звідси!»

1. «Я – виноградина правдива, а мій Отець – виноградар.
2. Кожну в мені гілку, яка не приносить плоду, відрізує він. А кожна, яка вроджує плід, він очищує, аби ще більше плоду давала. 3. Уже і ви чисті – словом, яким промовляв я до вас. 4. У мені перебувайте – а я у вас! Як неспроможна гілка сама з себе плоду принести, якщо не перебуватиме вона

на виноградinі, ось так і ви, якщо не перебуватимете в мені. 5. Я – виноградина, ви – гілки. Хто перебуває в мені, а я в ньому, той плід приносить щедро. Без мене ж ви нічого чинити не можете. 6. Якщо хтось у мені не перебуває, той, мов гілка, буде викинутий геть і всохне; їх бо збирають, кидають у вогонь, – і вони згоряють! 7. Коли ж ви в мені перебуватимете, і мої слова в вас перебуватимуть, – просіте тоді, чого лиш забажаєте, і воно здійсниться для вас.

Роздуми

На Тайній вечері Ісус обдаровує учнів миром. Єврейське слово «шалом» – широке і глибоке за змістом поняття, воно означає «щастя», «спасіння», «свобода», «невимушеність», «мир». Це не просто відсутність війни. Отримати дар миру значить «бути здоровим, сильним, міцним, цілісним, довершеним, досконалим». Христос не тільки дарує нам мир, Він також підтримує його у нас, якщо ми з'єднані з Ним. Ісус – Виноградна лоза, Бог – Виноградар, а гілки – це ті, що йдуть за Ісусом. Плодоносні гілки – це справжні віруючі, які приносять чималий плід своїм життям. Натомість гілки, що не приносять плоду, відсікаються від лози: це люди, які відкидають Христа. Жити в Христі означає: вірити, що Він – Божий Син (1 Ів. 4, 15); приймати Його як Спасителя і Господа (Ів. 1, 12); виконувати Божу волю (1 Ів. 3, 24); зберігати віру (1 Ів. 2, 24); належати до Церкви спільноти віруючих (тіла Христа). Ось у чому полягає справжній мир!

Коментар

Готуючи учнів до свого відходу, Ісус говорить про мир. Господь дарує учням свій мир, його їм залишає назавжди. Як вказано вище, єврейське слово «шалом» має значно глибо-

ше і ширше значення, ніж просто відсутність війни. Христовий мир є миром у повному сенсі цього слова. Це не мир цього світу, це не облудливе «примирення», яким світ прикриває внутрішній неспокій і гріх. Це поняття описує стан, в якому все є на своєму місці за Божим планом. Божий мир – це перемога над гріхом з усіма його наслідками, тоді як мир цього світу – це тимчасове припинення ворожнечі, яка все ж залишається в серці людини.

Христос дає мир, щоб його учні не страхалися. Цей дар одержує той, хто своє життя вповні довіряє Богові. Господь Ісус сам дає нам приклад цього миру, коли його арештують; Він не борониться, коли над Ним знущуються; мовчить, коли Його розпинають на смерть; прощає своїм катам... Христос усе приймає, бо любить Отця і бажає сповнити Його волю у всьому: «Щоб світ знав, що я Отця люблю, то так, як Отець мені заповідав, я і чиню». Він саме такий мир дарує своїм учням, щоб під час переслідувань і випробувань вони відчували у своєму серці справжній мир, який сходить із небес і якого не можна здобути людськими зусиллями. Христовий мир – це мир воскреслого Господа (пор. 20, 19–21, 26), – це мир, який переборює страх перед хрестом, зроджується з переконання, що Христос уже переміг світ (пор. 16, 33).

Для того щоб мати цей дар миру, треба бути з Христом. Ісус використовує чудовий образ виноградної лози, щоб передати цю правду: «Я – виноградина правдива, а мій Отець – виноградар... Я – виноградина, ви – гілки!» Уже в Старому Завіті пророки часто говорять про Ізраїль як про виноградину, яка не приносить плоду (пор. Ос. 10, 1–3; Іс. 5, 1–7; Єр. 2, 21; Єз. 15, 1–6). Псалом 79 (80) описує оновлення Ізраїлю після його очищення з гріха: «О Боже сил, повернись бо! Споглянь із неба й подивися; навідайсь до лози цієї, до пагінця, що твоя правиця посадила, до парости, що укріпив єси для себе» (15–16). Слова нашого Господа «Я – виногра-

дина правдива» слід сприймати як відповідь на цю молитву псалмоспівця. Для того щоб Ізраїль міг принести Божий плід, Бог-Отець вирішив послати свого Сина. Яке чудо! Як Богочоловік, Ісус є не тільки Божим даром для людства, а й відповіддю людини на Божий дар.

Покликання учня Христового – приносити щедрий плід: «Хто перебуває в мені, а я в ньому, – той плід приносить щедро». У розумінні євангелиста Івана Церква може діяти тільки якщо вона тісно пов'язана з особою Ісуса. Христові слова про виноградину вказують на Його присутність у Церкві. Саме ця присутність дозволяє їй бути правдивим Божим народом, який вірно передає Христові слова та може творити Його діла. Євангелист Іван уболівав над тим, що цього не зміг досягнути його народ, Ізраїль, який відкинув Христа, Правдіву Виноградину та Вершителя примирення людства з Богом.

Якщо учень Христовий не держиться Божественного Учителя, то не принесе відповідного плоду: «Як неспроможна гілка сама з себе плоду принести, якщо не перебуватиме вона на виноградині, ось так і ви, якщо не перебуватимете в мені... Без мене ж ви нічого чинити не можете». Гілка, яка думає, що може самостійно від себе щось дати, приречена на невдачу і суд: «Якщо хтось у мені не перебуває, той, мов гілка, буде викинутий геть і всохне; їх бо збирають, кидають у вогонь, і вони згоряють!» Христовий мир не можна досягнути без Христа. Такий мир вимагає справжнього послуху: радикально триматися Христа і зберігати Його слова, навіть коштом власного життя. Будь-який інший мир є несправжній, фальшивий.

Сьогодні, коли ворог приніс нам війну, Христові слова про мир особливо значущі. У ці місійні дні слід пам'ятати, що тільки Господь Бог може нам дати справжній мир. Війна – це виклик, щоб проявляти ще більшу вірність Христові та Його

науці. Його слова дають нам упевненість, якої не можемо знайти в жодних переговорах цього світу, якої не може дати ніяке озброєння. Його Євангеліє – це єдиний шлях до досягнення справжнього миру, бо воно змінює людське серце і ставить усе на свої місця, згідно з волею Божою.

Урочисте святкування четвертого дня Декади

Усією парафіяльною спільнотою після Святої Літургії (або ввечері, після молебню/акафіста) та вищеподаної короткої проповіді проведімо четвертий день Декади місійності в спільному молитовному читанні всіх частин дня з **«Путівника Декади місійності»**, роблячи наголос на виконанні щоденного місійного завдання.

П'ятий день. Вівторок
Євангеліє від Івана 16, 2–13

СВЯТИЙ ДУХ І ГРІХ СВІТУ

Виключать вас із синагог. А й година настане, коли то всяк, хто вас убиватиме, буде гадати, що служить тим Богові. 3. Чинитимуть вам те, бо ані Отця, ані мене вони не спізнали. 4. Сказав же я вам це, щоб ви нагадали те, що я вам говорив, коли прийде ота година. Спочатку не мовив я вам того, бо я був з вами. 5. Тепер же я іду до того, хто послав мене, і жоден з вас мене не питає: Куди йдеш?... Кажу вам, однак, правду: Ліпше для вас, щоб я відійшов. Бо коли не відійду, то Утішитель до вас не зійде... 8. І коли прийде він, то переконає світ у грісі, у справедливості, і в засуді: 9. щодо гріха бо не вірують у мене, 10. щодо справедливості бо йду до Отця мого, і ви мене вже не побачите; 11. щодо засуду бо князь цього світу засуджений. 12. Багато ще я маю вам повідати, та не перенесли б ви нині. 13. Тож коли зійде той, Дух істини, він і наведе вас на всю правду, він бо не промовлятиме від себе, лише буде повідати, що вчує, і звістить те, що настане.

Роздуми

В останні години перебування з учнями Ісус попередив їх про прийдешні переслідування Його спільноти віруючих; пояснив їм, куди, коли і чому Він іде; запевнив їх, що вони залишаться не самі – до них прийде Святий Дух. Христос знав, що буде попереду, і не хотів, щоб віра учнів похитнулася або зруйнувалася. Ми не самі! У нас є Святий Дух, який нас підтримує, навчає істини та допомагає нам. Присутність Ісуса Христа на землі була хронологічно і географічно обмежена. Але дія Святого Духа переходить всі межі часу і простору. Через Нього кожне покоління людського роду може пізнати, що таке гріх і до чого він призводить. Через Духа Істини Божої праведність доступна кожному, хто вірує в Господа Ісуса. Наша надія – на Господню справедливість попри всі випробування та переслідування світом.

Коментар

В Євангелії від Івана слово «світ» має принаймні три значення. У першому, нейтральному значенні світ означає місце, в якому живуть люди і в якому здійснюється історія. Друге, позитивне значення розуміє світ як спільність людства, якому Отець дав Сина Божого, котрий для нашого добра подарував нам самого себе. Третє, негативне значення світу – це ворожі сили, які намагаються перешкодити здійсненню Божого задуму. І власне, останній «світ» ненавидить учнів і послідовників Христа.

Ісус не тільки передбачає ненависть цього світу до «своїх», а й усе це пояснює і засуджує, викриваючи приховані причини переслідування. Він попереджає учнів, щоб вони пізніше не зневірювалися. Переслідування є частиною історії

спасіння, це дорога хреста, що продовжується. Цей світ зне-навидів Христа і продовжує ненавидіти в Його учнях і послі-довниках. Тому всі християни мають стерегтися такого світу, щоб дух світу і його цінності, вартості та критерії не оволоді-ли нами.

Найглибша причина ненависті цього грішного світу до учнів Христових полягає в тому, що Ісус бажає його [світ] пе-ремінити. Світ не спроможний любити Ісусових учнів, тому що вони не від цього світу і йому не належать.

Розуміючи, чому світ нас ненавидить, ми не повинні за-смучуватися, навпаки, це має бути знаком, що ми належи-мо Христові. Світ не пізнав Бога (пор. Ів. 15, 21), відкинувши Ісуса, і залишається у злі, на протигагу Христовому світ-лу (пор. Ів. 3, 20).

Це світло Христове доходить до нас завдяки дару Свято-го Духа, який підказує учням, що мають казати, як думати, як діяти. Він даний, щоб зберегти і захистити їх від розчару-вання, коли їхня віра зазнає великих випробувань. Іншими словами, коли перед ворожістю світу учні почнуть сумнівати-ся, розчаровуватися, зневірюватися, Святий Дух захищатиме Ісуса в їхньому серці і роз'яснить їм, яке то велике щастя бути Христовими учнями. Отже, Святий Дух зробить можливим свідчення учнів перед цим грішним світом, що не прийняв Христа.

Святий Дух скеровує нас до правди, а хто відкидає прав-ду, об'явлену в Ісусі Христі, буде засуджений. Тому, якщо чи-таємо історію у світлі її завершення, – тобто у світлі Божого суду, що вже прийшов у цей грішний світ в особі Ісуса Хри-ста, – то розуміємо, що Божа любов вже перемогла. Розі'ятий Христос воскрес; любов, на перший погляд, видавалася пере-моженою, але насправді це єдина реальність, яка здолала світ.

У ці місійні дні просімо Святого Духа, щоб Він проявляв-ся в нашому житті, особливо в християнських сім'ях і наших

парафіях. Подумаймо, чи достатньо ми пізнаємо Писання та відкриті до Господа, щоб у важких ситуаціях Святий Дух міг пропонувати через нас свої розв'язки? Чи може Він нашими устами свідчити на користь тих, хто потерпає від несправедливості та гноблення? Хай Святий Дух допоможе нам іти дорогою відроджених силою святого Хрещення, щоб наші парафіяльні спільноти, оновлені Його благодаттю, слугували для грішного світу тим місцем, де Христос завжди чекає, являючи своє милосердя та прощення кожному, хто шукає Бога.

Не біймося цього світу, але вміймо розпізнавати його хитрощі та облудність. Пам'ятаймо, що вже від моменту нашого Хрещення ми відреклися від сатани, всіх діл його, всієї гордині його і всіх ангелів його. Тримаймося міцно Христа, Його світла і правди. Вірмо в Божу любов, яка перемагає світ.

Урочисте святкування п'ятого дня Декади

Усією парафіяльною спільнотою після Святої Літургії (або ввечері, після молебню/акафіста) та вищеподаної короткої проповіді проведемо п'ятий день Декади місійності в спільному молитовному читанні всіх частин дня з **«Путівника Декади місійності»**, роблячи наголос на виконанні щоденного місійного завдання.

Шостий день. Середа
Євангеліє від Івана 16, 15–23

ОБІТНИЦЯ РАДОСТІ

Усе, що Отець має, – моє. Тим то й сказав я вам, що він з мого візьме і звістить вам. 16. Ще трохи, і ви не побачите мене більше, і знову ще трохи, – і побачите мене: я бо йду до Отця». 17. Тоді деякі з його учнів заговорили між собою: «Що воно значить те, що він говорить: Ще трохи, і ви мене не побачите, а знову ще трохи, і побачите мене? І оте: Я йду до Отця?» 19. Ісус же, відаючи, що вони бажають його спитати, мовив до них: ...Істинно, істинно говорю вам: Голоситимете, ридатимете, світ же радітиме. Журитиметесь, але журба ваша у радості обернеться. 21. Журба жінці, коли вона народжує, бо година її вибила. А вродить дитятко з радощів, що людина на світ народилася, вже й пам'яті про болі нема! 22. Оце й ви нині в журбі. Але я вас знову побачу, і зрадіє ваше серце, і ніхто ваших радощів від вас не відбере. 23. І того дня ви не будете питати мене нічого. Істинно, істинно кажу вам: Чого б ви тільки попросили в Отця, – він дасть вам у моє ім'я.

Роздуми

Під час Тайної вечері Ісус говорив учням про свою смерть. Господь пояснював, що незабаром Він воскресне і з'явиться їм. Ісус підкреслював, що існує великий контраст між учнями та світом! Світ чинить зло і цим тішиться, а учні покликані робити добро і радіти, навіть коли це добро приносить тимчасове терпіння і вимагає жертви. Цінності цього світу протилежні до цінностей Божого Царства. Якщо мислити категоріями цього світу, у християн можуть виникнути думки, що вони якісь невдахи. Однак навіть якщо зараз наше життя повне труднощів ради Христа і Його правди, то обов'язково прийде час, як навчає Ісус, коли ми будемо радіти. Бути учнем Ісуса означає сміливо дивитися в майбутнє і вже тішитися здійсненням Божих обіцянок! Ісус живий, Він нас супроводжує, наповнює наше життя своїм Святим Духом. Тому не треба боятися викликів і випробувань цього життя, бо Христос уже переміг світ і простелив нам дорогу до вічної радості з Богом.

Коментар

Радість є не тільки частиною досвіду християнського життя, вона є його центральною рисою. Що таке християнська радість? Який її фундамент? Як можна тішитися у світі, повному протиріч, в якому було і є багато несправедливості, в якому ще сьогодні продовжується переслідування віруючих християн? Це не нові запитання, їх задавали християни всіх часів. Христос прекрасно розумів всю драматичність ситуації своїх майбутніх учнів у цьому світі. Якщо напередодні своїх страстей і страждань Він міг говорити про радість, значить Його учні покликані до радості, навіть у контексті переслідувань і випробувань.

Так вже склалося історично, що біблійні молитви радості й надії були написані не в щасливі миті, а навпаки, у часи найбільшої тривоги. Бо радість полягає не у відсутності хреста, а в розумінні, що хрест є перемогою. Як читаємо у вищенаведеному тексті з Євангелія від Івана, Христос намагається пояснити учням на прикладі пологів суть того, що відбувається, і просить їх підготуватися до тяжких страждань і тієї вічної радості, яка слідуватиме за стражданнями. Так само жінка мучиться в пологах, а потім тішиться народженням дитини.

Пологи завжди важкі. Гострий біль, перейми, утруднене дихання, майже агонія. Чоловіки можуть лише з жахом спостерігати за цим процесом, але більшість жінок ідуть на таке випробування, оскільки вже думають про те нове життя, яке хоче за їхнім посередництвом прийти у світ. Через кілька хвилин або навіть секунд після пологів (якщо, звичайно, усе пройшло добре), і мати, і дитя вже відчують глибоке задоволення. Після народження дитини жіноче тіло буде ще певний час болісно оговтуватися, але головне вже сталося: нове життя прийшло у світ, а з ним – нова радість.

Ісус навчає учнів, що їх очікує короткий, але надзвичайно напружений і болісний період, подібний до моменту народження дитини. Учителя якийсь час не буде з ними, але потім вони Його знову побачать. «Ще трохи, і ви не побачите мене більше, і знову ще трохи, і побачите мене». Через смерть і воскресіння Він «йде до Отця», а потім «пошле Святого Духа». Це надзвичайні події, катаклізми, з якими ще не зіштовхувався світ, але Ісус «своїх» попередив. Усе відбувається саме так, бо зі смертю і воскресінням Христа народжується новий світ.

У Новому Завіті радість завжди пов'язана з Христом і Його обітницею. Радість народжується з певності, що спасіння звершене для нас у Христі. Бог спасає людину і провадить історією. Божа любов – котра, як спершу видавалося,

програла – насправді перемогла. Усе це об'явилося нам у Христі і є підставою для радості. Це стосується не тільки майбутнього віку, а вже є дійсністю, тут і тепер. Християнська радість є можливою тільки за умови віри в Ісуса Христа. Вона зроджується з усвідомлення, що тривога і неспокій людини зумовлені пошуком за Богом. Бо ж людина створена для Бога. І коли вона знаходить Його, то це сповнює її великою радістю, – радістю від безкорисливого Божого дару. Крім того, людина може тішитися від розуміння, що сотворена, щоб дарувати себе, а не володіти чимось. Отже, християнська радість є можливою лише у взаємній любові.

У ці місійні дні просімо в Господа ласки відчутти вже велику радість від того, що ми спасенні, відкуплені і оправдані безкорисливою та жертвною любов'ю Бога, виявленою нам у Його Сині. Наскільки наше щоденне життя буде пронизане тою радістю, що ми бажані та дорогі для Господа, настільки будемо спроможні переконливо свідчити про дію Христа в нашому житті! Уміймо передати іншим християнську радість, що ми знайшли Господа, чи точніше, що Він сам нас перший знайшов.

Урочисте святкування шостого дня Декади

Усією парафіяльною спільнотою після Святої Літургії (або ввечері, після молебню/акафіста) та вищеподаної короткої проповіді проведемо шостий день Декади місійності в спільному молитовному читанні всіх частин дня з «**Путівника Декади місійності**», роблячи наголос на виконанні щоденного місійного завдання.

*Сьомий день. Четвер
Євангеліє від Івана 16, 23–33*

ПРОСИТЬ І ОТРИМАЄТЕ

23. «...І того дня ви не будете питати мене нічого. Істинно, істинно кажу вам: Чого б ви тільки попросили в Отця, – він дасть вам у моє ім'я. 24. В ім'я моє досі ви не просили нічого. Просіте ж – і ви одержите, щоб радощів ваших було вщерть... Отець бо й сам любить вас, бо ви мене полюбили і повірили, що я від Бога вийшов. 28. Я вийшов від Отця і прийшов на світ і знову полишаю світ і до Отця повертаюсь». 29. Мовлять до нього учні: «Ось заговорив ти одверто, і ніякої не оповідаєш притчі. 30. І спізнали ми тепер, що ти всевідущий, тож не потрібно тобі, щоб хтось тебе запитував. Ось тим і віруємо, що від Бога єси вийшов». 31. Відповів їм Ісус: «Віруєте нині? 32. Ось надходить година – і тепер вона, – коли то ви розсієтесь кожен у свій бік, а мене самого полишите. Та я не сам, бо зо мною – Отець. 33. Сказав я вам це, щоб ви мали в мені мир. У світі страждатимете. Та бадьортеся! Я бо подолав світ».

Роздуми

У цьому уривку Ісус стверджує, що ми маємо негайний і безпосередній доступ до Бога. Якщо Ісус вийшов від Отця і повертається до Нього, то це означає, що ті, котрі належать Ісусові, такі самі близькі Отцю. Коли ми щось просимо в ім'я Ісуса, Отець нас вислуховує. Але треба просити з вірою в Божу доброту та враховуючи Божу волю. Знаючи, що Господь любить нас більшою любов'ю, ніж ми самі себе, ми не сміємо зневірюватися, коли нам видається, що якесь наше прохання не виконується. Треба бути переконаними, що все буде добре, якщо шукатимемо Його волі та уповатимемо на Нього. Найбільшими християнами в історії Церкви були ті люди, які з повним смиренням ввіряли Богові все своє життя.

Коментар

У нинішньому читанні Ісус недвозначно стверджує, що Його народ має прямий, негайний та безпосередній доступ до Отця і в будь-який момент може подавати свої прохання живому Богові. Надзвичайний, надприродний союз Ісуса з Отцем, котрий є однією з головних таємниць у Євангелії від Івана, означає, що ті, котрі належать Христові, як гілки належать лозі, настільки близькі Отцю, як сам Божий Син. Тому, коли вони щось просять в ім'я Ісуса, тобто коли моляться з усвідомленням своєї приналежності до Христа і шукаючи Його слави, Отець негайно «приймає» їх і дає їм все, про що б тільки попросили, – усе. «Про що тільки попросите», – ще раз підкреслює Ісус (вірш 23).

Чому це так? Відповідь проста: Отець нас любить! (вірш 27). Ісус об'являє образ Бога як люблячого батька, який шукає і тужить за нами, першим виходить нам назустріч. Найбільшими християнами давнини були ті люди, які

з великою довірою вміли звертатися до Бога в будь-якій життєвій ситуації та з кожною потребою. Ми можемо подумати, що не вміємо молитися або що ми грішні, тому наша молитва марна. У церковному календарі бачимо безліч імен святих, які також мали свої слабкості й сумніви. Однак вони стали святими, бо навчилися довіряти не собі, а Христові, поклатися не на себе, а на Бога. Саме вони дають нам абсолютно несподівану відповідь на нашу несміливість: двері відчинені, Бог чекає на вас, увійдіть і самі поговоріть з Отцем.

Євангельський текст описує цікаву ситуацію. Ісус пояснює Божу любов, що Отець любить усіх тих, котрі вірують в Нього [Христа], що Він сам від Отця вийшов і до Отця повертається. Раптом в учнів відкриваються очі: «Ось заговорив ти одверто, і ніякої не оповідаєш притчі. І спізнали ми тепер, що ти всевідушній, тож не потрібно тобі, щоб хтось тебе запитував. Ось тим і віруємо, що від Бога єси вийшов». Ми можемо подумати, що це Христові слова переконали учнів, але насправді це не так. Учителеве пояснення лише допомагає їм зрозуміти те, що вони вже могли відчувати у своєму серці, ходячи за Ісусом. А тепер вони змогли пізнати в Ісусі любов Бога-Отця. Тепер вони розуміють, що слова, які Христос їм говорив, – це слова всемилостивого Бога.

Це усвідомлення Божої любові кріпитиме їх, адже ось-ось наспіють жорстокі хвилі і почнуть кидати їх туди-сюди, немов уламки корабельної аварії. Жахливі події, на які Ісус натякає в цих розділах і які намагається представити учням в різних поясненнях, поглинуть і Його самого, і учнів. Якою буде їхня перша реакція? Злякаються і втечуть. Розсіються, немов вівці без пастуха. Ісус, їхній Пастир, залишиться з ворогом віч-на-віч, але навіть тоді Він не буде самотній. Усе, що відбудеться на хресті, Він здійснить у присутності і за допомогою Отця.

Однак останніми словами нашого читання стануть слова не застереження, а підбадьорення. Якимось дивом навіть

посеред прийдешніх страшних випробувань, учні зможуть знайти мир, і цей мир допоможе їм все подолати. «Божий мир» – це не пасивне сприйняття своєї долі: «Ну що ж, буває й таке». Ні, учні Христові мають розуміти, що треба бачити Господню дію з перспективи вічності: «У світі страждатимете. Та бадьортеся! Я бо подолав світ».

Хоча світ буде переслідувати, ненавидіти та висміювати послідовників Ісуса, однак Христос його не обійшов, не махнув на нього рукою. Він його переміг, прийнявши на себе тягар гріхів усього світу, прорвавшись крізь смерть у нове творіння, кинувши рішучий виклик силам зла, руйнування і смерті. Ще за життя на землі Ісус Христос давав знаки своєї перемоги: коли зцілив розслабленого та повернув зір сліпому з народження, коли воскресив Лазаря тощо. А власним воскресінням із мертвих Він виграв війну проти цього світу і встановив нову дійсність для всієї природи, для всього все-світу. Ця дійсність є відповіддю на кожну нашу молитву, піднесену до Отця.

У ці місійні дні стараймося навчитися з довір'ям приступати до нашого Господа і просити в простоті серця, як діти Божі, які прийшли до люблячого батька і розповідають Йому все, що є насправді з ними. І з надією приймаймо рішення Батька, хоч би яким воно було, із вірою, що це буде для нашого добра та спасіння.

Урочисте святкування сьомого дня Декади

Усією парафіяльною спільнотою після Святої Літургії (або ввечері, після молебню/акафіста) та вищеподаної короткої проповіді проведемо сьомий день Декади місійності в спільному молитовному читанні всіх частин дня з **«Путівника Декади місійності»**, роблячи наголос на виконанні щоденного місійного завдання.

Восьмий день. П'ятниця
Євангеліє від Івана 17, 18–26

ЩОБ УСІ БУЛИ ОДНО

Як послав еси мене у світ, так послав і я їх у світ. 19. Віддаю себе за них у посвяту, щоб і вони були освячені в істині. 20. Та не лиш за цих молю, але і за тих, які завдяки їхньому слову увірують в мене, 21. щоб усі були одно, як ти, Отче, в мені, а я в тобі, щоб і вони були в нас об'єднані... 22. І славу, що ти дав мені, я дав їм, щоб вони були одно так само, як і ми одно. 23. Я – в них, і ти – в мені, – щоб вони були звершені в єдності, щоб світ збагнув, що послав еси мене, та й ізлюбив їх, як ізлюбив мене. 24. Отче! Хочу, щоб ті, яких ти мені передав, перебували там, де і я, щоби й вони були зо мною та й бачили мою славу, яку ти дав мені, бо полюбив еси мене перед заснуванням світу. 25. Праведний Отче! Світ не спізнав тебе, але я тебе спізнав, а й оті спізнали, що послав еси мене. 26. І об'явив я їм твоє ім'я, і об'являти буду, щоб любов, якою ти полюбив мене, в них перебувала, – а я в них!»

Роздуми

У своїй Архиєрейській молитві під час Тайної вечері Ісус молився про єдність своїх учнів. А в «Символі віри» ми молимося «за єдину, святу, соборну і апостольську Церкву», яка повинна бути зовнішнім знаком внутрішньої єдності дітей Божих. Наша єдність має бути заснована на єдності Отця, і Сина, і Святого Духа, котра випливає з Божої любові і прямує до неї. Ісус сказав: «По тому пізнають усі, що ви учні мої, як будете мати любов між собою» (Ів. 13, 35). Тому поділ Тіла Христового – Церкви – є неподобством і антиєвангельським свідченням. Без єдності дітей Божих наша проповідь непереконлива, наше свідчення позбавлене сили. У зв'язку з цим кожне покоління християн покликане плекати ту єдність, про яку молився Ісус, та усильно благодати Господа відновити єдність там, де її ослаблено через нашу гріховність і слабкість.

Коментар

Слово «католицький» грецькою мовою означає «всесенський». Багато людей, зокрема й практикуючі християни, часто не замислюються над суттю Церкви, над тим, що таке Церква. Наші уявлення про Церкву впливають із цього євангельського уривка, котрий завершує величну молитву Ісуса.

Пригадаймо собі якусь визначну особистість минулого – будь-яку людину, котра викликає в нас почуття поваги і захоплення. А тепер уявімо собі, що історики тільки-но виявили серед старовинних рукописів послання від цієї великої людини, в якому йдеться... про нас. Що б ми відчули?

Так от, у вірші 20 йдеться про нас. Ісус говорить про нас: «За тих, які завдяки їхньому слову увірують в мене», тобто про віруючих завдяки слову Його послідовників. Учні Ісуса

понесли Добру Новину в усі краї світу, а ті, які почули цю звістку, передали її наступним поколінням. І так далі. Церква завжди певною мірою перебуває на межі зникнення: достатньо, щоб одне покоління занедбало слово і не передало його далі. Але такого поки не сталося. Люди неодмінно повідомляють Добру Новину іншим людям.

Про що ж молився Ісус для мене, для нас, для всіх своїх послідовників у всіх майбутніх поколіннях? Він молився, щоб ми були, як сказано в цьому старому символі віри, «в єдиній, святій, соборній, апостольській Церкві», тобто в єдиній «все-ленській» спільноті, і все це має статися завдяки роботі Його послідовників, апостолів, тих, хто був із Ним тієї пори. Найбільше Він молився про нашу єдність.

Єдність не формальна організація, не зовнішня форма. Наша єдність має бути заснована на єдності Отця, і Сина, і Святого Духа, на тій самій єдності, котру роз'яснює нам Євангеліє. Наша єдність відображає саме ту єдність, а тому й ми самі повинні бути єдині. І саме за цією ознакою світ побачить і зрозуміє, що справжнє людське сопричастя, поверх будь-яких бар'єрів – раси, звичаїв, статі та класу, може походити лише від самого Творця: «Щоб світ увірував».

Христос молиться найперше про єдність апостолів. Єдність – це перемога сили Божої над гріхом, знаком якого є кожне роз'єднання, кожний роздор, розбрат. Єдність Отця і Сина є моделлю та джерелом нашої єдності. Єдність вірних є не тільки імітацією-наслідуванням єдності Святої Тройці. Вона походить від Неї і до Неї стремить. Єдність не є діло рук людських, але походить згори. Єдність спільноти вірних має бути єдністю у вірі, у служінні та взаємній любові. Єдність приходить згори: вона є безкоштовним і невидимим даром. Проте вона має одну мету, що робить її видимою – «щоб увірували». Невидиме походження, але видимий ефект – віра в Ісуса Христа.

Це продовження слів, сказаних Ісусом: «По тому пізнають усі, що ви учні мої, як будете мати любов між собою» (13, 35). Любов – головний принцип єдності. Часом ми відчуваємо єдність, ніби слухаємо ніжну музику, котра доноситься з-за тієї стіни, якою ми відгородилися одне від одного. Іноді відчуваємо її, зустрівши християнина із зовсім іншим, ніж у нас, досвідом життя. Усупереч усім нашим відмінностям, усупереч розбіжностям у традиціях, ми знаємо єдність любові й віри і вона не може бути порушена. Однак як же часто, на жаль, ми переконуємося, що Ісусова молитва про єдність так і не здійснилася в усій повноті, бо любов наша не повна!

У будь-яких людських стосунках єдність не можна нав'язати ззовні. Нею не можна маніпулювати або залякувати. Проте немає вибачення християнам, які в поділеному світі, у світі, де поділ так часто проходить по «лінії релігії», не намагаються в кожному поколінні заново будувати ту єдність, про яку молився Ісус. Якщо ми, Христові учні, єдині у вірі, чому ж ми не можемо бути єдині у своєму житті та служінні? Відповідь – через нашу недосконалу любов одне до одного.

У ці місійні дні стараймося молитися за єдність у наших родинах, парафіях та всій нашій Україні. Пам'ятаймо, що диявол є батьком брехні й поділу, який намагається постійно розділювати і тримати в страху дітей Божих. Отож плекаймо єдність через любов і терпеливість одне до одного.

Урочисте святкування восьмого дня Декади

Усією парафіяльною спільнотою після Святої Літургії (або ввечері, після молебню/акафіста) та вищеподаної короткої проповіді проведемо восьмий день Декади місійності в спільному молитовному читанні всіх частин дня з **«Путівника Декади місійності»**, роблячи наголос на виконанні щоденного місійного завдання.

Дев'ятий день. Субота
Євангеліє від Івана 21, 15–25

«ПАСИ МОЇ ВІВЦІ!»

15. Коли ж поснідали, каже Ісус до Симона Петра: «Симоне Йонин! Чи любиш ти мене більш, ніж оці?» – «Так, Господи, – відрікає той йому, – ти знаєш, що люблю тебе». Тож мовить йому: «Паси мої ягнята!» 16. І знову, вдруге каже до нього: «Симоне Йонин! Чи любиш мене?» «Так, Господи, – відвічає йому, – ти знаєш, що люблю тебе». І мовить йому: «Паси мої вівці!» 17. І втретє йому каже: «Симоне Йонин! Чи любиш ти мене?» І засмутився Петро, що аж утретє його питає: «Чи любиш мене», – то й каже йому: «Господи, ти все знаєш, ти знаєш, що тебе люблю!» І каже йому Ісус: «Паси мої вівці!..» 20. І обернувшись, бачить Петро, що за ним іде учень, що його любив Ісус і що під час вечері схилився йому на груди та й запитав: «Господи, хто той, що тебе зрадить?» 21. Тож побачивши його Петро, каже Ісусові: «Господи, а цей що?» 22. «Якщо я хочу, відрікає йому Ісус, щоб залишився він, аж поки я прийду, то яке тобі до того діло? Ти йди за мною!» 23. Отож розповсюдилась чутка серед братів, мовляв, не вмере отой учень. Та не сказав йому Ісус, що не вмере, лише так: «Якщо я хочу, щоб

залишився він, аж поки я прийду, то яке тобі до того діло?»
24. Це той учень, який оте свідчить і який оте написав, і знаємо, що його свідчення – правдиве. 25. Є багато ще й іншого, що сподівав Ісус, – та якби оте все поодиноці записати, то, гадаю, і самий світ не змістив би написаних книг. Амінь.

Роздуми

Три запитання Ісуса про любов – це відлуння трьох відречень Петра. «Три» – число повноти, «три» – число пам'яті. Євангелист вживає два різні терміни на означення дієслова «любити»: «агапе» (безкорисна любов) і «філео» (приятельська любов). Отже, Ісус любить нас як і невимовною, безкорисливою, жертвовною, так і товариською, дружньою любов'ю. Ми служимо Йому та ближнім, бо пізнали Його жертвовну і приятельську вірну любов. Слова Петра була відповіддю любові на Любов. Усе його наступне життя стало служінням саме завдяки силі унікального досвіду Христової любові. До сьогодні ця любов Бога, котра дарує прощення та нове життя, є основною причиною та внутрішньою силою служіння Церкви.

Коментар

Євангелист Іван (як і інші євангелисти) розповідають про особливе місце, яке посідає апостол Петро в ранній Церкві: Христос довірив йому особливе служіння в Церкві. Діалог між воскреслим Господом і Петром, запропонований у нинішньому читанні, треба розглядати в ширшому контексті образу Верховного апостола. Уже на самому початку Євангелія Ісус, вперше зустрівши Симона, сина Йони і брата апостола Андрія Первозванного, називає його Скелею (євр. «Кефа»), що в традиції Церкви переклалося грецьким словом «Петрос».

У цьому тексті Господь нарешті пояснює, яким чином Петро виконуватиме роль скелі: від буде пастирем, якому доручено пасти овець. Таке поєднання «скелі» і «пастиря» не новітнє, воно випливає з передання Старого Завіту (див. Бут. 49, 24, де Бог-Ягве, Сильний Якова, є Пастирем і Скелею Ізраїля).

Діалог Христа і Петра – одна з найпотужніших сцен у Новому Завіті. Можливо, тричі запитуючи, чи любиш ти мене, Христос дає Петрові можливість надолужити за свої три відречення перед розп'яттям Учителя. Ісус немовби відновлює довіру до Петра, яку той розхитав своєю зрадою.

Та, імовірно, тут передається ще інша думка. У Новому Завіті чітко зберігається образ Петрової слабкості та контраст між цією слабкістю і великим завданням, що покладене на нього. Отже, наука тут така – Петро є скелею через Божу благодать, а не через якусь власну заслугу. Із вищенаведеного євангельського уривка видно, що Верховний апостол сам це добре розуміє. Тут уже зникає його попередня зухвалість, коли Петро перед усіма заявляє, що готовий іти за Христом і покласти своє життя за Нього (пор. Ів. 13, 37). Тут Петро проявляє свою смиренність і лагідність, властиві примети для «скелі» і «пастиря» в Церкві Христовій.

Три рази на позитивну відповідь Петра Христос говорить: «...годуй мої ягнята... паси мої вівці... годуй мої вівці». Але в чому полягає пастирське служіння, доручене Петрові? Тут доцільно пригадати собі образ пастиря з 10-ї глави, в якій Ісус каже, що Він є Добрим Пастирем, голосу якого вівці слухають, який знає своїх овець, веде їх на пасовисько і кладе своє життя за них. Пастирем стада є Бог-Отець, і Він довіряє своїх овець своєму Синові (пор. 10, 29). Але Отець і Син є один, так що Отець-Пастир об'являє себе в Сині. Євангельський текст цього дня передає церковний вимір душпастирства. Петрові доручено бути особливою іконою Христа, Доброго Пастиря в житті Церкви. Та не тільки Петро і його наступний, а й кож-

ний єпископ і кожний священник покликаний бути такою іконою: «Як мене послав Отець, так я посилаю вас» (20, 21).

Вражає, що Христос об'являє Петрові, якою смертю Він помре, і це об'явлення завершує словами: «Іди за мною!» А коли в 13-й главі Петро заявляє, що піде за Ісусом навіть на смерть, воскреслий Господь каже йому, що так і станеться. Тоді Петро ще не був готовий до цього, але зараз він може йти хресною дорогою за Христом і вмерти за Нього, бо вже зрозумів не тільки власну слабкість, а й силу Божого прощення та велику Господню любов до нього.

Згадка про учня, «що його любив Ісус», та про те, що він єдиний з апостолів уникне мученицької смерті (так інтерпретує цей текст безперервне церковне передання), гарно пов'язується із закінченням Євангелія Івана. Не кожному Христовому учневі доведеться вмирати за Божественного Вчителя. Але кожний покликаний «свідчити» про Христа. Основне, відчувати Ісусову любов у своєму житті, бо саме ця любов єднає всіх Його учнів.

У ці місійні дні кожен душпастир повинен зрозуміти Божу любов до нього особисто та в контексті цієї любові прийняти всі свої хрести з духом жертвовності, якого Господь очікує від усіх своїх «пастирів овець». Важливо також, щоб кожний віруючий нашої Церкви відчув на собі превелику Божу любов і був готовий повсякчас свідчити її перед світом.

Урочисте святкування дев'ятого дня Декади

Усією парафіяльною спільнотою після Святої Літургії (або ввечері, після молебню/акафіста) та вищеподаної короткої проповіді проведемо дев'ятий день Декади місійності в спільному молитовному читанні всіх частин дня з «Путівника Декади місійності», роблячи наголос на виконанні щоденного місійного завдання.

*Десятий день. Неділя П'ятдесятниці
Євангеліє від Івана 7, 37– 52; 8, 12*

ІСУС – ЖИВА ВОДА ТА СВІТЛО СВІТУ

Останнього ж великого дня свята: Ісус і закликав на весь голос: «Коли спраглий хтось, нехай прийде до мене і п'є! 38. Хто вірує в мене, як Писання каже, то ріки води живої з нутра його потечуть!» 39. Так він про Духа казав, що його мали прийняти ті, які увірували в нього. Не прийшов був ще Дух Святий, бо Ісус не був ще прославлений. 40. Численні ж з народу, вчувши ті слова, казали: «Він дійсно пророк». 41. Інші ж: «Він – Христос». Ще інші: «Чи з Галилеї Христос прийде? 42. Хіба в Писанні не сказано, ще з роду Давидового Христос прийде, з села Вифлеєму, звідки був Давид? 43. І роздор виник із-за нього серед народу. 44. Бажали і схопити його деякі, та ніхто не наклав рук на нього. 45. Повернулись, отже, слуги до первосвящеників та фарисеїв, а ті питають їх: «Чому не привели його?» 46. Слуги ж відказують: «Ніколи чоловік не говорив так, як цей чоловік говорить». 47. Фарисеї ж: «Чи й не ви дали себе звести?..» 50. Але озвався до них Никодим, що приходив до нього вночі: «Чи дозволяє наш закон засуджувати чоловіка, не вислухавши його спершу та й не до-

відавшися, що він робить?» 52. Ті ж йому: «Чи і ти з Галилеї? Розвідайся, то й побачиш: з Галилеї пророк не приходить». 8, 12. І ще промовляв до них Ісус, і так їм казав: «Я – світло світу. Хто йде за мною, не блукатиме у темряві, а матиме світло життя».

Роздуми

Ісус використав образ живої води як символ вічного життя (Ів. 4, 10) і Святого Духа. Це не випадково: вічне життя включає в себе присутність Святого Духа. Там, де Його приймають, Він приносить вічне життя. Що ж до спротиву істині про Ісуса з боку юдейських первосвящеників і фарисеїв, то вони поводитися в такий спосіб насамперед тому, що ця істина виходила не від них. Вони вважали Христа загрозою і прагнули Його позбутися. Однак відважний Никодим, увірувавши в Ісуса, заступився за Нього. Ісус Христос – Творець життя, і Його життя несе людству світло. У цьому світлі ми бачимо себе такими, якими є насправді: грішниками, котрі потребують спасіння. Ідучи за Христом, ми більше не бредемо наосліп. Ісус освітлює наш шлях, і ми бачимо, як нам потрібно жити. Він єдиний розсіює темряву гріха з нашого життя і наповнює його миром та радістю.

Коментар

Щоб зрозуміти значення нинішнього євангельського читання, варто взяти до уваги життєвий контекст, в якому відбувається описана подія, – свято Кучок. Упродовж семи святкових днів первосвященик щодня набирав води зі силоамської купелі та вносив її до святині і переливав воду та вино в спеціальні посудини, на знак благословень, які Бог вилив на Ізраїль із річним урожаєм. Народ сприймав цей обряд

з великим ентузіазм і радістю. Саме в останній, найбільш урочистий день празника Ісус устав і на весь голос промовив: «Коли спраглий хтось, нехай прийде до мене і п'є! Хто вірує в мене, як Писання каже, то ріки води живої з нутра його потечуть!» Замість юдейського ритуалу, Ісус пропонує себе як джерело спасіння: «Хто вірує в мене...»

Писання, на яке покликається Ісус, – це не якась одна цитата, а підсумок різних цитат: «Щоб не забув ти Господа, Бога твого, який вивів тебе з Єгипетської землі, з дому неволі... який виточив тобі з твердої, як креміль, скелі воду...» (Втор. 8, 14–15); «Ой, всі ви спрагнені, йдіть до води, навіть і ті, в кого грошей нема!» (Іс. 55, 1); «Ось Бог – моє спасіння! Я уповаю і не боюся, бо Господь моя сила й моя пісня, він – моє спасіння! Ви будете з радістю черпати воду з джерел спасіння» (Іс. 12, 2–3); «Того дня буде відкрите джерело для дому Давида й для мешканців Єрусалиму, на змиття гріха й нечистоти» (Зах. 13, 1); «Того дня потечуть живі води з Єрусалиму; половина їх до східнього моря, а половина до західнього; так буде літом і зимою» (Зах. 14, 8); «...там, де пройде ця вода, оздоровить усе, і де пройде той потік, усе буде жити» (Єз. 47, 9).

Євангелист далі пояснює: «Так він про Духа казав, що його мали прийняти ті, які увірували в нього. Не прийшов був ще Дух Святий, бо Ісус не був ще прославлений». Можемо тут зрозуміти, що для Івана вода є символом Святого Духа. Як немає життя без води, так немає духовного життя без Духа Святого. Це ключ до зрозуміння багатьох інших текстів.

Іван Хреститель розумів, що його хрещення водою було лише символом, а Ісус буде хрестити Духом Святим (пор. 1, 26–33). Невдовзі після того, як Дух Святий зійшов на Нього в ріці Йордан, Христос у Кані Галилейській перемінив воду на вино, вказуючи, що «знак», через який увірували Його учні, – це дія Святого Духа (пор. 2, 1–11). Пояснюючи Никодимові потребу «народитись наново», щоб

увійти в Царство Боже, Ісус говорив про хрещення «від води і Духа» (3, 3–5). Під час зустрічі з жінкою самарянкою Ісус їй твердив: «Той же, хто нап'ється води, якої дам йому я, – не матиме спраги повіки. Вода бо, що дам йому я, стане в ньому джерелом такої води, яка струмує в життя вічне» (4, 13–14). Навіть миття ніг учнів під час Тайної вечері, яке Христос пов'язує з очищенням та служінням ближньому, можна зрозуміти в контексті ширшої дії Духа Святого. Це Дух Святий, який спонукає учнів наслідувати Учителя (див. 13, 5–15). Врешті, на хресті «один з вояків проколов йому списом бік. І потекла негайно ж кров і вода» (19, 34), що є чітким образом Святого Духа, якого Христос виливає на нас.

Слово, яке Ісус вимовив на весь голос, одних збентежило, а в інших викликало захоплення. Хто знав Писання, міг побачити в Ньому Божу Мудрість: «Мудрість по вулицях голосить, свій голос по майданах піднімає» (Прип. 1, 20). Ісус своєю позицією і мовою нагадав стародавніх пророків, що видно з відгуку в народі: «Він дійсно пророк... Він – Христос». Навіть слуги первосвящеників і фарисеїв зрозуміли, що Ісус не звичайний собі чоловік: «Ніколи чоловік не говорив так, як цей чоловік говорить». Але коли в народі ще могла проявитися якась відкритість до Божої дії в Ісусі Христі, юдейські провідники висловили своє повне і непохитне заперечення: «Невже хтось із старшини або фарисеїв увірував у нього? Та проклятий той народ, що закону не знає!» Вони з презирством відкинули аргумент Никодима, що навіть закон не дозволяє засудити людину, перше не вислухавши її: «Чи і ти з Галилеї? Розвідайся, то й побачиш: з Галилеї пророк не приходить».

Запропонований вище євангельський уривок упускає кілька віршів і передає друге Ісусове слово, сказане так само урочисто, як і попереднє: «Я – світло світу. Хто йде за мною, не блукатиме у темряві, а матиме світло життя». Це слово

сказане мовою божественного об'явлення: «Я є...», що перегукується з іншими текстами Святого Письма: «Я є... той, хто є» (Вих. 3, 14); «Я... Господь» (Бут. 15, 7 і багато інших текстів); «Я є перший, я й останній: крім мене, нема Бога!» (Іс. 44, 6).

В Євангелія Івана вислів «Я є» вжито багато разів (двері, добрий пастир, воскресіння і життя, дорога, правда, винограда). Та цей вислів «Я – світло світу» вказує на місійний та всеохопний характер Христового посланництва. Він прийшов, щоб дати світло всьому світові. Він прийшов, щоб об'явити Бога-Отця всьому людству. Він прийшов, щоб розвіяти темряву гріха та подолати відстань між невидимим Богом і людиною. Через Нього невидиме Боже світло стає видимим для кожного і освічує дорогу до життя вічного.

У свято П'ятдесятниці та на завершення цьогорічної Декади місійності Христос наново відкриває нам дар Духа Святого, який вселяється в нас та стає джерелом «води живої». Виливши Святого Духа на нас із хреста, Христос очікує, що той самий Дух буде з нас випливати – євангельським словом, євангельськими ділами. Саме Святий Дух дозволяє і нам бути «світлом для світу» для того, щоб через нас перемінити світ.

Урочисте святкування десятого дня Декади

Усією парафіяльною спільнотою після Святої Літургії (або ввечері, після молебню/акафіста) та вищеподаної короткої проповіді проведемо десятий день Декади місійності в спільному молитовному читанні всіх частин дня з «**Путівника Декади місійності**», роблячи наголос на виконанні щоденного місійного завдання.

МІСІЯ ТА МІСІЙНА ПРИРОДА ЦЕРКВИ

Отець Небесний доручає Синові місію відкуплення і спасіння всіх людей. Син із любові до людей, виконавши і сповнивши волю Отця до кінця, встановлює свою стратегію: кличе, виховує і чинить своїх учнів здатними поширювати Царство Боже аж до краю землі та до кінця часів. Отримавши від Христа велике доручення: «Ідіть, отже, і зробіть учнями всі народи: хрестячи їх в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа» (Мт. 28, 19), – учні взялися за найуспішніший проект людського земного життя: донести Євангеліє благодаті, проголосити Ісуса – Добру Новину Бога, через якого всім народам Отець дарує спасіння. Дочекавшись сходження Святого Духа, Христові послідовники з великим запалом розійшлися проповідувати особу Божественного Вчителя. Учні свідчили те, що самі бачили й чули, а також те, як Господь змінив їхнє життя. Вони свідчили, що Ісус є живий і присутній посеред людей у новий спосіб – через Слово Боже, Пресвяту Євхаристію та своїм Святим Духом у їхніх серцях.

З великою впевненістю, найперше будучи самі переконаними, вони «проповідували і навчали» прилюдно і по домах (Ді. 20, 20). Навіть більше, як справжні проповідники, вони знали і досвідчували, що Ісус іде разом із ними: «Отож я з вами по всі дні аж до кінця віку» (Мт. 28, 20). Ця Добра Новина є центром місійної діяльності, яка змінює людину й історію людства¹.

Місійність – це не лише якийсь аспект церковної діяльності, але вона належить до самої природи Церкви (пор. АГ 2) і має своє джерело в Пресвятій Трійці (пор. АГ 2). Місійний

1 Папа Іван Павло II, *Redemptoris missio*, 44.

дух характерний не лише для апостольських робітників, а влитий у серця всіх вірних (пор. АГ 4). Іван Павло II в енцикліці «Redemptoris missio», нагадуючи про основні богословські аспекти «місійності», стверджує, що місія Церкви одна: «Об'явити світові Христа-Бога (епіфанія) і впровадити всіх у таїнство Божої любові».

Послання Ісуса, яке впливає з любові Творця до свого створіння, має конкретну мету. Ісус сам говорить про своє «завдання»: «...нести Добру Новину бідним, звіщати полоненим визволення, сліпим прозріння, випустити пригноблених на волю, оповістити рік Господній сприятий» (Лк. 4, 18–19).

МІСІЙНІСТЬ МИРЯН І ПАРАФІЯЛЬНОЇ СПІЛЬНОТИ

За наказом нашого Господа перші учні Христові розійшлися по всьому світу, проголошуючи Ісуса Христа, вчиняючи інших людей Його учнями та хрестячи їх в ім'я Пресвятої Тройці. Так, через святе таїнство Хрещення Церква передає дар віри з покоління в покоління. Це також вимагає від кожного з нас, щоб ми передавали віру своїм дітям, щоб і вони, коли виростуть, змогли охрестити та навчити своїх дітей. Адже Хрещення робить нас частиною Божого люду, який передає віру. Перших християн хрестили, коли вони були вже віруючі і знали правди християнської віри. Охрещені немовлятами (за нас віру визнали наші хресні батьки), чи ми живемо сьогодні вірою в Ісуса Христа? Чи розуміємо ми, що прийняти хрещення – означає померти і воскреснути з Христом і в Христі, померти для старого життя і воскреснути для нового життя – життя вірою та благодаттю? Чи усвідомлюємо, що в хрещенні нам був даний вогонь Святого Духа? Сьогодні нам потрібно вивести з амнезії «спокусливих випарів цього світу» нашу пам'ять, наново усвідомити силу нашого хрещення і ким ми стали через Ісуса Христа – усиновленими дітьми Божими, наслідниками великої спадщини Царства Божого. Справді старатися жити як сини і дочки Божі.

«Силою Хрещення ми стаємо учнями-місіонерами, покликаними нести Євангеліє світові», – сказав Папа Франциск, цитуючи своє Апостольське повчання «Радість Євангелія», в якому йдеться і про те, що «кожен охрещений, хоч би якою була його функція у Церкві та рівень знання своєї віри, є активним суб'єктом євангелізації». Тому «нова євангелізація»

повинна включати оновлену участь всього Божого люду, який є одночасно і учнем, тому що отримує віру, і місіонером, тому що її передає. Саме таким, за словами Наступника святого Петра, є плід Хрещення. І в Церкві всі – від найменшого до найбільшого – навіть Папа та єпископи, є учнями та водночас передавачами віри.

Відповідно, завданням і обов'язком, що впливає з нашого хрещення, є поділитися радістю спасіння, що нам приніс Христос. Розділити досвід особистої зустрічі з Божою любов'ю через проголошення Доброї Новини спасіння, подарованої Ісусом, не тільки з нашими дітьми, рідними, а й з нашими ближніми, із тими, з якими нас Господь пов'язує щоденними справами, щоб ми справді стали учнями Христа і місіонерами Божої любові.

Отже, можемо зробити висновок, велике доручення полягає у звіщенні Доброї Новини про спасіння в Ісусі Христі. Це найкращий спосіб відповісти на любов Бога, сповіщаючи всьому світу велику Божу любов. Євангелізувати – основна справа віри для кожного християнина. Проголосити Добру Новину настільки важливо, що «Богові вгодно було спасти віруючих *глупотою проповіді*» (пор. 1 Кор. 1, 21). Бог захотів спасти людей через проголошення Ісуса – померлого, воскреслого, прославленого, нашого Спасителя, Господа і Христа-Месії.

Святий Дух через Слово Боже зворушує людське серце і наvertsає його не через нашу людську, а Божу мудрість. Слово Боже, як меч двосічний, який «проходить аж до розділу душі й духа, суглобів та костяного мозку, і розрізняє чуття та думки серця» (Євр. 4, 12–13). Коли щодня немає Слова Божого, коли Боже Слово є рідкістю в нашому домі, у нашій сім'ї, у житті й діянні парафіяльної спільноти, то, відповідно, і немає євангелізації, немає передання віри, немає місійного духу.

Що означає євангелізувати, мати місійного духа? Це означає проголошувати Добру Новину – Добру Новину милосердя Божого для цього світу, особливо для грішників і убогих, адже «Бог бо так полюбив світ, що Сина свого Єдинородного дав, щоб кожен, хто вірує в нього, не загинув, а жив життям вічним. Бо не послав Бог у світ Сина світ засудити, лише ним – світ спасти» (Ів. 3, 16–17). Словом «євангелізувати» позначається конкретна дія. Проголошувати – це робити присутнім Ісуса Христа в цьому світі. Він є єдиною відповіддю на запити цього світу – Ісус Христос померлий і воскреслий, Той, хто живе посеред нас і хоче розділити своє життя з нами.

Уся наша парафіальна спільнота покликана до євангелізаційної місії. Велике доручення Ісуса Христа: «Ідіть, отже, і зробіть учнями всі народи...» (Мт. 28, 19), – є завданням для всієї спільноти віруючих і для кожного віруючого зокрема. Маємо чітко зрозуміти, що Церква – це не тільки духовенство, а й усі вірні, увесь народ Божий, зібраний воєдино Отцем, Сином і Святим Духом. Спитаймо: скільки сьогодні є християн у нашій парафії, що мають місійного духа, щоб поділитися досвідом своєї віри?

Згідно з одними дослідженням, у наших спільнотах є в середньому близько 20 відсотків практикуючих християн. Найсамперед вони разом із парохом зобов'язані подбати, щоб Добра Новина постійно була донесена і до інших 80 відсотків наших парафіян, які чомусь відійшли від практикування своєї віри, а також до тих, що проживають на периферії наших парафій чи вважають себе невіруючими. Звичайно, кожному священику важко це реалізувати самотійно, проте практикуючим християнам, які вповні хочуть жити своїм зобов'язанням, отриманим у хрещенні, буде можливо це здійснити в природному спілкуванні зі своїми колегами, однокласниками чи одногрупниками, із родичами та сусідами. Парафіальна місійність включає в себе новий протагонізм охрещених вірян.

Кожен християнин спроможний розповісти про свій досвід віри іншим. Тут не потрібно якоїсь додаткової кваліфікації чи освіти, бо якщо хтось справді пережив досвід любові Бога, як свого Спасителя, то не має потреби в тривалій підготовці, а вже знає, що сказати і як повестися, постійно зберігаючи в серці Божий погляд, повний милосердя, прощення і любові. Отже, кожен християнин є не тільки учнем Ісуса, а й місіонером любові Бога, що виявилася йому в Ісусі Христі. І, як справжній місіонер, він ділиться досвідом життя у вірі, досвідом свого навернення до нового життя; чинить це вже не з обов'язку чи примусу, а як особистий вибір, що наповнює серце радістю, відкриває нову ідентичність і надає новий сенс нашому життю і служінню Господу.

Немає нічого кращого на світі, як принести іншому радість спасіння, звістити Євангеліє Благодаті (пор. Ді. 20, 24). Бути Церквою, народом Божим, означає виходити до інших людей, які ще не пізнали Христа, Його любові, і нести їм світло віри та радість Євангелія. Іншими словами – Церква, звичайно, і парафіяльна спільнота, мусить бути місійною, бо інакше вона не виконує доручення Спасителя (пор. Мт. 28, 19).

МОЛИТВА «ЖИВОЇ ПАРАФІЇ»

Господи Ісусе Христе, Пастирю Добрий, як колись Ти пригорнув заблуканих овечок, щоб вони пізнали Твій голос і були Твоїм стадом, так і сьогодні глянь ласкаво з небесних висот на нашу парафію та зішли на неї Твого Святого Духа, щоб вона була місцем пізнання радості Доброї Новини. Скріплюй нас Твою присутністю та єднай нас кожночасно в молитві. Даруй нам духа служіння ближньому, щоб у нашій парафії кожний міг зустріти Тебе, милостивого Бога. Благослови наш духовний провід Твою мудрістю і дай, щоб ніхто з нас не шкодував ні часу, ні талантів, ні матеріальних дібр для розбудови Твого Царства. Єднай нас у мирі та злагоді, щоб ми були Твою спільнотою любові. Всели в нас місійного духа, щоб ми стали тим світилом євангельського слова, молитви і добрих діл, що кличе кожного до участі в Божественному житті, щоб славилося, Спасе, Твоє ім'я з безначальним Твоїм Отцем та пресвятим, благим і животворящим Твоїм Духом нині, і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

ЗМІСТ

Загальний огляд Декади місіїності для священників-душпастирів	3
<i>Вступ. Четвер</i>	
Вознесіння Господа нашого Ісуса Христа	8
<i>Перший день. П'ятниця</i>	
Ісус – Дорога, Правда і Життя	9
<i>Другий день. Субота</i>	
Святий Дух – Утішитель.....	13
<i>Третій день. Неділя Святих Отців</i>	
Архиерейська молитва Ісуса за нас.....	18
<i>Четвертий день. Понеділок</i>	
Ісус – Податель миру та Правдива Виноградина.....	22
<i>П'ятий день. Вівторок</i>	
Святий Дух і гріх світу	27
<i>Шостий день. Серeda</i>	
Обітниця радості	31
<i>Сьомий день. Четвер</i>	
Просіть і отримаєте.....	35
<i>Восьмий день. П'ятниця</i>	
Щоб усі були одно	39
<i>Дев'ятий день. Субота</i>	
«Паси мої вівці!»	43
<i>Десятий день. Неділя П'ятдесятниці</i>	
Ісус – Жива вода та Світло світу	47
<i>Додаток для роздумів 1</i>	
Місія та місійна природа Церкви.....	52
<i>Додаток для роздумів 2</i>	
Місійність мирян і парафіяльної спільноти	54
Молитва «Живої парафії».....	58

ЖИВА ПАРАФІЯ

МІСЦЕ ЗУСТРІЧІ З ЖИВИМ ХРИСТОМ

Починаючи з 2011 року, Блаженніший Святослав разом з єпископами УГКЦ особливо звертає нашу увагу на оживлення парафіяльного життя як на основу дальшого розвитку нашої Церкви, оскільки парафія є місцем зустрічі з живим Христом, простором для духовного зростання і проголошення Доброї Новини, якою можемо ділитися з іншими. Наш Синод закликає всіх разом і кожного зокрема роздумувати й працювати над розвитком парафіяльної спільноти і тим самим брати активну участь у місії Церкви, плекаючи такі аспекти життя парафії:

БОЖЕ СЛОВО І КАТЕХИЗАЦІЯ
ЛІТУРГІЯ І МОЛИТВА
СЛУЖІННЯ БЛИЖНЬОМУ
ПРОВІД – УПРАВЛІННЯ ДАРАМИ
СОПРИЧАСТЯ – ЄДНІСТЬ
МІСІЙНИЙ ДУХ

www.ugcc.org.ua

Видання здійснене в рамках програми «ЖИВА ПАРАФІЯ» за підтримки фонду «RENOVABIS»

